

จริยธรรมกับการบริหารงาน

Ethics and Management

ราเชนทร์ พิพัฒน์กุล^๑

Rachen Phiphatanakul

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมกับการบริหารงาน เพราะไม่ว่าจะเป็นองค์กรเล็กหรือองค์กรใหญ่ต้องมีการบริหารจัดการเพื่อที่จะทำให้องค์กรนั้นๆ สามารถพัฒนาแข่งขันกับองค์กรอื่นๆ ได้อย่างยั่งยืน แต่ในปัจจุบันมีการแข่งขันกันมาก ทำให้การบริหารจัดการต้องมีการพัฒนาตามไปด้วย และการบริหารงานจะพัฒนาไปได้ก็ต้องมีการบริหารที่ดี คือต้องมีธรรมาภิบาล ต้องมีจริยธรรมในการบริหารงาน องค์กรใดมีจริยธรรมในการบริหารงานก็จะทำให้สามารถพัฒนาองค์กรนั้นๆ ได้อย่างมั่นคง ถาวร มีการพัฒนา การแข่งขันที่สูงขึ้นมากขึ้นจริยธรรมยังมีความสำคัญกับการบริหารงาน เพื่อเป็นหลักและให้ความมั่นใจกับองค์กรอื่นๆ ที่จะมา มีปฏิสัมพันธ์กับเรา

คำสำคัญ: ๑.จริยธรรม, ๒.การบริหารงาน

ABSTRACT

This article aims to study ethics and management, Because small or large organizations need to be managed so that they can compete with others, they are sustainable. But nowadays, there is a lot of competition, so management must develop accordingly. And management will develop, it requires good management. There must be good governance. Must have ethics in administration. Any organization that has a fairness in management will be able to develop that organization permanently. The development of competition is higher, the management is important to the management. In essence, give confidence to other organization to interact with us.

Keywords: ๑.ethics, ๒.management

^๑ อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Email : Rachenphipha@gmail.com

๑.บทนำ

ธรรมชาติของคนต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม มีการขยายเผ่าพันธุ์ แบ่งกันเป็นหลากหลายกลุ่ม ภายในกลุ่มมีการบริหารจัดการกันเองของแต่ละกลุ่มเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยมีความเป็นระเบียบ ต่อมาเกิดการติดต่อกับกลุ่มอื่นๆ ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าไม่ว่าจะเป็นทางคมนาคม การสื่อสารและเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้คนมีความสะดวกสบายมากขึ้น ทุกสิ่งทุกอย่างมีความต้องการมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การเดินทาง ทำให้มีการผลิตสินค้ามากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการที่มีมากขึ้น การบริหารจัดการจึงเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการกับกลุ่มคนหรือการผลิตต่างๆ ในส่วนของกลุ่มคนก็เป็นการบริหารจัดการกลุ่มให้อยู่กันอย่างมีระเบียบเรียบร้อย มีความสุข ในส่วนการผลิตเพื่อเข้าไปบริหารจัดการเรื่องการทำงาน เรื่องการผลิตให้เหมาะสม แต่การบริหารงานที่ดีต้องมีจริยธรรมคือการไม่เห็นแก่ตัว มีความยุติธรรม ก็จะทำให้การบริหารงานได้อย่างยั่งยืน

๒.ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

คำว่า “คุณธรรมจริยธรรม” นี้ เป็นคำที่คนส่วนใหญ่จะกล่าวควบคู่กันเสมอ จนทำให้เข้าใจผิดได้ว่า คำทั้งสองคำมีความหมายอย่างเดียวกันหรือมีความหมายเหมือนกัน แท้ที่จริงแล้วคำว่า “คุณธรรม” กับคำว่า “จริยธรรม” เป็นคำแยกออกได้ ๒ คำ และมีความหมายแตกต่างกันคำว่า “คุณ” แปลว่า ความดี เป็นคำที่มีความหมายเป็นทางนามธรรม ส่วนคำว่า “จริย” แปลว่า ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติเป็นคำที่มีความหมายทางรูปธรรม ดังนั้น จึงควรที่ผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำสองคำนี้ให้ถ่องแท้ก่อน

คุณธรรม

คุณธรรม หมายถึงสภาพคุณงามความดี (ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๔) (ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔. (๒๕๕๔).)

คุณธรรมเป็นภาพของจิตใจ กล่าวคือ คุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจให้ตั้งงาม ให้เป็นจิตใจที่สูง ประณีตและประเสริฐ เช่น เมตตา คือ ความรักปรารถนาดี เป็นมิตร อยากให้ผู้อื่นมีความสุข กรุณา คือ ความสงสารอยากช่วยเหลือผู้อื่นมีความสุข มุทิตา คือ ความพลอยยินดีพร้อมที่จะส่งเสริมสนับสนุนผู้ที่ประสบความสำเร็จให้มีความสุขหรือก้าวหน้าในการทำสิ่งที่ตั้งงาม อุเบกขา คือ การวางตัววางใจเป็นกลาง เพื่อรักษาธรรมเมื่อผู้อื่นควรจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของเขาตามเหตุและผล จาคะ คือ ความมีน้ำใจเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ยุตโต), ๒๕๖๐ : ๑๔) คุณธรรม คือ อุปนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยอันนี้ได้มาจากการพยายามและความประพฤติดิตต่อกันมาเป็นเวลานาน... คุณธรรมสัมพันธ์กับหน้าที่อย่างมาก เพราะการทำหน้าที่จนเป็นนิสัย จะกลายเป็นอุปนิสัยอันดีงามที่สั่งสมในดวงจิตเป็นบารมี มีลักษณะอย่างเดียวกันนี้ ถ้าเป็นฝ่ายชั่ว เรียกว่า “อาสวะ” คือ กิเลสที่หมักหมมในดวงจิต ย้อมจิตให้เศร้าหมองเกราะกรังด้วยความชั่ว นานาประการกลายเป็นสันดานชั่ว ทำให้แก้ไขยากสอนยาก กล่าวโดยสรุป คุณธรรมคือความล้าเลิศแห่งอุปนิสัยซึ่งเป็นผลของการกระทำหน้าที่จนกลายเป็นนิสัยนั่นเอง (วศิน อินทสระ, ๒๕๕๕ : ๑๐๖, ๑๑๓)

คุณธรรมคือคุณสมบัติที่ดีของจิตใจ ถ้าปลูกฝังเรื่องคุณธรรมได้จะเป็นพื้นฐานจรรยาบรรณ... จรรยาบรรณนี้เป็นเรื่องพฤติกรรมในการที่จะพัฒนาต้องตีความออกไปว่า พฤติกรรมเหล่านี้มีพื้นฐานจากคุณธรรมข้อใด เช่น

เบญจศีลเป็นจริยธรรม เบญจธรรมเป็นคุณธรรมคือ ความเมตตากรุณา ถ้ามีความเมตตากรุณาจะมีฐานของศีลข้อที่ ๑ เป็นต้น (พระเมธีธรรมาภรณ์, (ประยูร ธมมจิตโต), ๒๕๓๘ : ๑๕-๑๖)

คุณธรรมจะเป็นความหมายทางนามธรรม คือคุณงามความดี ความนึกคิดแต่สิ่งดีๆ ซึ่งอาจจะเป็นการสะสมมาจนเป็นอุปนิสัย ทำให้เกิดความคิดดีจนกลายมาเป็นผู้ประพฤติดี ปฏิบัติดี มีจิตใจเมตตา กรุณา มีเหตุมีผล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว

๓.จริยธรรม

จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔, ๒๕๕๕ : ๒๑๖)

จริยธรรม คือ หลักแห่งความประพฤติ หรือแนวทางการปฏิบัติ หมายถึง แนวทางของการปฏิบัติ หมายถึง แนวทางของการประพฤติปฏิบัติจนให้เป็นคนดีเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม (พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต), ๒๕๔๖ : ๘๑-๘๒)

จริยธรรมคือหลักแห่งความประพฤติดีงามสำหรับทุกคนในสังคม ถ้าเป็นข้อปฏิบัติทั่วไป เรียกว่า จริยธรรม ถ้าเป็นข้อควรประพฤติที่มีศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง เราเรียกว่า ศีลธรรม แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่า จริยธรรมอิงอยู่กับหลักคำสอนทางศาสนาเพียงอย่างเดียว แท้ที่จริงนั้นยังหยั่งรากอยู่บนขนบธรรมเนียมประเพณี แม้นักปราชญ์คนสำคัญ เช่น อริสโตเติล คานท์ มหาตมะคานธี ก็มีส่วนสร้างจริยธรรมสำหรับเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของคนจำนวนหนึ่ง จากทัศนะของพระเมธีธรรมาภรณ์ดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าจริยธรรมไม่แยกเด็ดขาดจากศีลธรรม แต่มีความหมายกว้างกว่าศีลธรรม ศีลธรรมเป็นหลักคำสอนที่ว่าด้วยความประพฤติชอบ ส่วนจริยธรรมหมายถึง หลักแห่งความประพฤติดีประพฤติชอบอันวางรากฐานอยู่บนหลักคำสอนของศาสนา ปรัชญาและขนบธรรมเนียมประเพณี ท่านผู้นี้มองจริยธรรมในฐานะที่เป็นระบบ อันมีศีลธรรมเป็นส่วนประกอบสำคัญ แต่ก็มีแนวคิดปรัชญา ค่านิยม ตลอดจนธรรมเนียมประเพณีเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยจากที่กล่าวมาทั้งหมดพอสรุปได้ว่า คำว่า คุณธรรม จริยธรรม สองคำนี้เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกันในด้านคุณงามความดี กล่าวคือ จริยธรรมคือความประพฤติที่ถูกต้องดีงามทั้งกายและวาจา สมควรที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ตนเองและคนในสังคมรอบข้างมีความสุข สงบ เยือกเย็น จริยธรรมเป็นเรื่องของการฝึกนิสัยที่ดี โดยกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ผู้มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านที่อยู่ตลอดเวลา คือ มี “คุณธรรม” อยู่ในจิตใจหรืออาจกล่าวได้ว่าจริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติเป็นพฤติกรรมภายนอก ส่วนคุณธรรมเป็นสภาพคุณงามความดีภายในจิตใจ ซึ่งทั้งสองส่วนต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน พฤติกรรมของคนที่แสดงออกมาทั้งทางกายและวาจานั้น ย่อมเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์และเป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจและสติปัญญา การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลจึงต้องพัฒนาทั้ง ๓ ด้าน ควบคู่กันไป คือ การพัฒนาด้านสติปัญญา ด้านจิตใจและด้านพฤติกรรม (พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต), ๒๕๓๘: ๒)

๔.ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมนับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคนและทุกวิชาชีพ หากบุคคลใดหรือวิชาชีพใดไม่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้วก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและแห่งวิชาชีพนั้นๆ ที่ยิ่งกว่านั้นก็คือการขาดคุณธรรมจริยธรรมทั้งในส่วนบุคคลและในวิชาชีพ อาจมีผลร้ายต่อตนเอง สังคมและวงการวิชาชีพใน

อนาคตได้อีกด้วย ดังจะพบเห็นได้จากการเกิดวิกฤติศรัทธาในวิชาชีพหลายแขนงในปัจจุบัน ทั้งวงการวิชาชีพครู แพทย์ ตำรวจ ทหาร นักการเมืองการปกครอง ฯลฯ จึงมีคำกล่าวว่าเราไม่สามารถสร้างครูดีบนพื้นฐานของคนไม่ดี และไม่สามารถสร้างแพทย์ ตำรวจ ทหารและนักการเมืองที่ดี ถ้าบุคคลเหล่านั้นมีพื้นฐานทางนิสัยและความประพฤติที่ไม่ดี ดังพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ในพระราชพิธีบวงสรวง สมเด็จพระมหากษัตริยาธิราช ณ ท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ. ศ.๒๕๖๕ ไว้ ดังนี้

“.....การจะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือ ให้เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้ แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรม ประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้นั้น เสมือนเครื่องยนต์ที่ทำให้รถยนต์เคลื่อนที่ไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวแล้ว เป็นเสมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำทางให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิ คือ ปลอดภัย บรรลุจุดประสงค์..” จริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคม ที่จะนำความสุขสงบและความเจริญก้าวหน้ามาสู่ สังคมนั้นๆ เพราะเมื่อคนในสังคมมีจริยธรรม จิตใจก็ย่อมสูงส่ง มีความสะอาด และสว่างในจิตใจ จะทำงานใดก็ ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ไม่ก่อให้เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลมีคุณค่ามีประโยชน์ และสร้างสรรค์คุณ งามความดี อันเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองต่อไป.

วศิน อินทสระ (๒๕๕๕ : ๖-๙) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของจริยธรรมดังกล่าวโดยย่อดังนี้

๑. จริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและความสงบสุขของปัจเจกชน สังคมและประเทศชาติอย่างยิ่ง รัฐควรส่งเสริมประชาชนให้มีจริยธรรมเป็นอันดับแรก เพื่อให้เป็นแกนกลางของการ พัฒนาด้านอื่นๆ ทั้งเศรษฐกิจ การศึกษา การเมืองการปกครอง ฯลฯ การพัฒนาที่ขาดจริยธรรมเป็นหลักยึดย่อม เกิดผลร้ายมากกว่าดี เพราะผู้มีความรู้แต่ขาดคุณธรรม ย่อมก่อให้เกิดความเสื่อมเสียได้มากกว่าผู้ดีโดยความรู้ โดย ท่านกล่าวว่า “ผู้มีความรู้แต่ไม่รู้วิธีที่จะประพฤติตน ย่อมก่อให้เกิดความเสื่อมเสียได้มากกว่าผู้มีความรู้น้อย ถ้า เปรียบความรู้เหมือนดิน จริยธรรมย่อมเป็นเหมือนน้ำ ดินที่ไม่มีน้ำยึดเหนี่ยวเกาะกุมย่อมเป็นฝุ่นละอองให้ความ รำคาญมากกว่าให้ประโยชน์ คนที่มีความรู้แต่ไม่มีจริยธรรมจึงมักเป็นคนทีก่อความรำคาญหรือเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น อยู่เนืองๆ”

๒. การพัฒนาบ้านเมือง ต้องพัฒนาจิตใจคนก่อน หรืออย่างน้อยก็ให้พร้อมๆ กับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาวิชาการอื่นๆ เพราะการพัฒนาที่ไม่มีจริยธรรมเป็นแกนนำนั้นจะสูญเปล่าและเกิดผลเสียเป็นอัน มากทำให้บุคคลลุ่มหลงในวัตถุและอบายมุข การที่เศรษฐกิจต้องเสื่อมโทรม ประชาชนทุกข์ยาก เพราะคนในสังคม ละเลยจริยธรรม กอบโกยทรัพย์สินเป็นประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไปขาดความเมตตาปราณี แล้งน้ำใจในการดำเนิน ชีวิตซึ่งกันและกัน

๓. จริยธรรม มิได้หมายถึง การถือศีล กินเพล เข้าวัดฟังธรรม จำศีลภาวนา โดยไม่ช่วยเหลือทำประโยชน์ ให้แก่สังคม แต่จริยธรรมหมายถึงความประพฤติ การกระทำและความคิดที่ถูกต้องเหมาะสมการทำหน้าที่ของตน อย่างถูกต้องสมบูรณ์ เว้นสิ่งควรเว้น ทำสิ่งควรทำ ด้วยความฉลาดรอบคอบ รู้เหตุรู้ผลถูกต้องตามกาลเทศะและ บุคคล ดังนั้นจะเห็นว่าจริยธรรมจึงจำเป็นและมีคุณค่าสำหรับทุกคนในทุกวิชาชีพทุกสังคม สังคมจะอยู่รอดด้วย จริยธรรม

๔. การทุจริต คดโกง การเบียดเบียนกันในรูปแบบต่างๆ อันเป็นเหตุให้สังคมเสื่อมโทรม มีสาเหตุมาจากการขาดจริยธรรมของคนในสังคม ทรัพยากรธรรมชาติในโลกนี้น่าจะพอเลี้ยงชาวโลกไปได้อีกนาน ถ้าชาวโลก

ช่วยกันละทิ้งความละโมภโลภมาก แล้วมาใช้ชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ช่วยกันสร้างสรรค์สังคม ยึดเอาจริยธรรมเป็นทางดำเนินชีวิต ไม่ใช่ยึดเอาลาภยศความมีหน้ามีตาในสังคมเป็นจุดหมาย ถ้าสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นก็ถือเป็นเพียงผลพลอยได้และนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประพடுத்தธรรม เช่น อาศัยลาภผลเป็นเครื่องมือในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อาศัยยศและความมีหน้ามีเกียรติในสังคมเป็นเครื่องมือในการจูงใจคนผู้เคารพนับถือเข้าหาธรรม

๕. จริยธรรมสอนให้เราเลิกดูหมิ่นกดขี่คนจน ให้เอาใจใส่ดูแลเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นบุพการีของชาติ สอนให้เราถ่อมตัวเพื่อเข้าหากันได้ดีกับคนทั้งหลาย และไม่วางโตโอหังอวดดีหรือก้าวร้าวผู้อื่น สอนให้เราลดทิฐิมานะลงให้มากๆ เพื่อจะได้มองเห็นสิ่งต่างๆ ตามความจริง ไม่หลงสำคัญตัวว่ารู้ดีกว่า มีความสามารถกว่าใคร ผู้นำที่มีจริยธรรมสูงย่อมเป็นที่เคารพกราบไหว้ของทั้งหลายได้อย่างสนิทใจ เราควรเลือกผู้นำที่สามารถนำความสุขทางใจมาสู่มวลชนได้ด้วย เพื่อสันติสุขจะเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก ความแข็งแกร่งทางกำลังกายกำลังทรัพย์และอาวุธนั้น ถ้าปราศจากความแข็งแกร่งทางจริยธรรมเสียแล้ว บุคคลหรือประเทศชาติจะมั่นคงอยู่ได้ไม่นาน สังคมที่เจริญมั่นคงต้องมีจริยธรรมเป็นเครื่องรับรองหรือเป็นแกนกลาง เหมือนถนนที่มั่นคงหรือตึกที่แข็งแรง เขาใช้คอนกรีตเสริมเหล็กแม้เหล็กจะไม่ปรากฏออกมาให้เห็นภายนอก แต่มีความสำคัญอยู่ภายใน นายช่างย่อมรู้ดีทำนองเดียวกันกับบัณฑิตย่อมมองเห็นอย่างแจ่มแจ้งว่าจริยธรรมมีความสำคัญในสังคมเพียงใด

จากข้อความที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอสรุปได้ว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน ปัญหาของสังคมไทยที่ประสบพบเห็นอยู่ทุกวันนี้เกิดจาก “คน” ปัญหาเริ่มต้นที่ “คน” และมีผลกระทบถึง “คน” การแก้ปัญหาสังคมไทยจึงต้องแก้ด้วย “การพัฒนาคน” เพื่อให้คนมีปัญญา มีความรู้มีคุณธรรมและมีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าเราจะพัฒนาคนอย่างไรเพื่อให้คนมีชีวิตที่ดีงามสามารถใช้ความรู้และแก้ปัญหาได้ สร้างสรรค์ได้ ปฏิบัติต่อเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง อยู่ในระบบการแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ บริโภคผลผลิตด้วยปัญญา รู้อะไรดี อะไรชั่ว มีทัศนคติทางจริยธรรมที่เหมาะสม ฯลฯ ทั้งหมดนี้เป็นคุณสมบัติของคนที่มีคุณธรรม การจัดการศึกษาจะต้องยึดหลักสำคัญคือ “ให้ความรู้คู่คุณธรรม” สังคมไทยจึงจะมีสมาชิกของสังคมที่เป็นทั้งคนเก่งและคนดี (วศิน อินทสระ, ๒๕๕๕)

จริยธรรมจะเป็นความหมายทางรูปธรรม คือมีความประพฤติ ปฏิบัติดี มีความเกี่ยวข้องกับศาสนา จนมีคำกล่าวว่าผู้ที่อยู่ในศีลในธรรม จะเป็นผู้ประพฤติดี ปฏิบัติดี และที่สำคัญต้องกระทำดีด้วย ไม่เฉพาะผู้ที่ถือศีลอย่างยังรวมถึงผู้ที่ทำประโยชน์สาธารณะโดยไม่เห็นแก่ตัวเอง

ในยุคที่พลังงานมีราคาแพง สภาพแวดล้อมเป็นพิษ การกำจัดขยะทำได้ยากขึ้นและบทบาทของพลาสติกเข้ามาแทนที่ในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้บริโภคคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมและเกิดกระแสสำนึกต่อสภาพแวดล้อมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้นักการตลาดทั้งหลายต่างต้องแสวงหาโอกาสทางการตลาดเพื่อความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมความแตกต่างทางการแข่งขัน

นอกจากนั้นยังต้องมองหาเครื่องมือทางการตลาดที่คืนกำไรให้กับสังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเรียกว่าการตลาดเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Marketing) แนวคิดนี้ ทำให้ผู้บริโภคคำนึงถึงต้นทุนของ “คุณค่า” ในการเลือกใช้สินค้าที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและธุรกิจต้องรับผิดชอบต่อสังคม ในการผลิต ผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและสภาพแวดล้อม การดำเนินงานทางการตลาดจึงต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพอย่างจริงจังมากขึ้น รวมทั้งยังต้องส่งเสริมสร้างสรรค์ให้เกิดผลดีต่อสังคมโดยรวมยิ่งๆ ขึ้นไป

กลยุทธ์ Green Marketing มีหลักคิดอยู่ ๗ ประการ

๑. ธุรกิจต้องทำการบ้านในเรื่องของสิ่งแวดล้อมใหม่ทั้งด้านข้อกฎหมาย การเมือง เทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม เรียกอีกอย่างว่าคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับองค์กร (Stakeholders)
๒. การผลิตสินค้าต้องให้ได้คุณภาพทั้งตัวสินค้าและการจัดสิ่งแวดล้อม
๓. ให้ทางเลือกแก่ประชาชนผู้บริโภคในการที่จะได้รับคุณค่าและคุณประโยชน์
๔. สร้างความน่าเชื่อถือทางการตลาด
๕. ดึงสมาคมชมรมสิ่งแวดล้อมมาร่วมมือกันพัฒนาและรับประกันคุณภาพ
๖. ทำการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจอันดีกับสังคมว่าธุรกิจมีการรักษา สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้คุณค่าของบริษัทและสินค้าดีขึ้น
๗. อย่าเพ้อจนกว่าจะทำให้ “โลกสะอาด”

๕.ทฤษฎีการบริหาร

คำว่า “การบริหาร”(Administration) ใช้ในความหมายกว้างๆ เช่น การบริหารราชการ อีกคำหนึ่ง คือ “การจัดการ” (Management) ใช้แทนกันได้ กับคำว่า การบริหาร

ยุคการใช้ทฤษฎีการบริหาร (Administrative Theory) หรือการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Approach) ยึดหลักระบบงาน + ความสัมพันธ์ของคน + พฤติกรรมขององค์การ ซึ่งมีแนวคิด หลักการ ทฤษฎี มีผู้ให้คำจำกัดความหมายของ “การบริหาร” ในฐานะที่เป็นกิจกรรมชนิดหนึ่ง ดังต่อไปนี้

การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น (Peter F. Drucker)

การบริหาร คือ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการอาศัยคน เงิน วัสดุสิ่งของ เป็นปัจจัยในการปฏิบัติงาน (Harold Konitz)

การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกัน (Herbert A. Simon)

๖.สาระสำคัญของการบริหารไว้ ดังนี้

๑. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป

๒. ร่วมมือกันทำกิจกรรม

๓. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

๔. โดยการใช้กระบวนการ และทรัพยากรที่เหมาะสม (วิจิตร ศรีสอานและคณะ)

งานในหน้าที่ของผู้บริหารโดยให้ความสำคัญต่อบุคคลระบบของความร่วมมือองค์การ และเป้าหมายขององค์การ กับความต้องการของบุคคลในองค์การต้องสมดุลกัน (เชสเตอร์ ไอ บาร์นาร์ด) (Chester I Barnard)

ทฤษฎีของมาสโลว์ ว่าด้วยการจัดอันดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ (Maslow – Hierarchy of needs) เป็นเรื่องแรงจูงใจแบ่งความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ความต้องการด้านกายภาพ ความต้องการด้านความปลอดภัยความต้องการด้านสังคม ความต้องการด้านการเคารพ – นับถือ และประการสุดท้าย คือ การบรรลุศักยภาพของตนเอง (Self actualization) คือมีโอกาสได้พัฒนาตนเองถึงขั้นสูงสุดจากการทำงาน แต่ความต้องการเหล่านั้นต้องได้รับการสนองตอบตามลำดับขั้น (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, ๒๕๔๒ : ๑๑)

Peter F Drucker : คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, ๒๕๔๒ : ๒)

Herbert A. Simon : กล่าวว่า คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำสิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็น ผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว (Simon)

การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (Sergio Anni)

การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ที่รวมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Barnard)

การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆ อย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม (สมศักดิ์ คงเที่ยง, ๒๕๔๒ : ๑)

การบริหารงานถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับองค์กร เพราะความอยู่รอดความเจริญเติบโต และความก้าวหน้าขององค์กรนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการนำเอาปัจจัยต่างๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดภายในองค์กรไปใช้ให้เกิดประโยชน์และสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ดี ฉะนั้นสิ่งต่างๆ เหล่านี้จึงขึ้นอยู่กับ “การบริหาร” ที่ดี (ศุภกานต์ มินเหล่า, ๒๕๕๓, หน้า ๖) การบริหารเป็นกระบวนการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการของคน ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยความร่วมมือของคนในองค์กรนั้นๆ

๗.ความหมายของการบริหาร

ในการศึกษาความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ ควรทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเป็นเบื้องต้นก่อน กล่าวคือ สืบเนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ซึ่งหมายถึง มนุษย์โดยธรรมชาติย่อมอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ไม่อยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่อาจมีข้อยกเว้นน้อยมากที่มนุษย์อยู่โดดเดี่ยวตามลำพัง เช่น ฤๅษี การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มของมนุษย์อาจมีได้หลายลักษณะและเรียกต่างกัน เป็นต้นว่า ครอบครัว (family) เผ่าพันธุ์ (tribe) ชุมชน (community) สังคม (society) และประเทศ (country) เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มย่อมเป็นธรรมชาติอีกทีในแต่ละกลุ่มจะต้องมี “ผู้นำกลุ่ม” รวมทั้งมี “แนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่ม” เพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย สภาพเช่นนี้ได้มีวิวัฒนาการตลอดมา โดยผู้นำกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น ในระดับประเทศของภาครัฐ ในปัจจุบันอาจเรียกว่า “ผู้บริหาร” ขณะที่การควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มนั้น เรียกว่า การบริหาร (administration) หรือการบริหารราชการ (public administration) ด้วยเหตุผลเช่นนี้ มนุษย์จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงจากการบริหารหรือการบริหารราชการได้ง่าย และทำให้กล่าวได้อย่างมั่นใจว่า “ที่ใดมีประเทศ ที่นั่นย่อมมีการบริหาร”

คำว่า การบริหาร (administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “administrare” หมายถึง ช่วยเหลือ (assist) หรืออำนวยความสะดวก (direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “minister” ซึ่ง

หมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมายดั้งเดิมของคำว่า administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่างๆ

การบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหาร การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ที่รวมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

กล่าวโดยสรุป จากความหมายของการบริหารที่ได้นำเสนอไว้ จะเห็นได้ว่าการบริหารมีลักษณะดังนี้

๑. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
๒. การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด
๓. การบริหารเป็นการดำเนินงานร่วมกันของกลุ่มบุคคล ฉะนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่ม (Group Effort) ในอันที่จะทำให้ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์
๔. การบริหารมีลักษณะเป็นการร่วมมือดำเนินการอย่างมีเหตุผล (Rational) (ศุภกานต์ มินเกล้า, ๒๕๕๓, หน้า ๖)

ส่วนคำว่า การจัดการ (management) นิยมใช้ในภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อมุ่งแสวงหากำไร (profits) หรือกำไรสูงสุด (maximum profits) สำหรับผลประโยชน์ที่จะตกแก่สาธารณะถือเป็นวัตถุประสงค์รองหรือเป็นผลพลอยได้ (by product) เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงแตกต่างจากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหน่วยงานภาครัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการสาธารณะทั้งหลาย (public services) แก่ประชาชน การบริหารภาครัฐทุกวันนี้หรืออาจเรียกว่า การบริหารจัดการ (management administration) เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจมากขึ้น เช่น การนำแนวคิดผู้บริหารสูงสุด (Chief Executive Officer) หรือ ซีอีโอ (CEO) มาปรับใช้ในวงราชการ การบริหารราชการด้วยความรวดเร็ว การลดพิธีการที่ไม่จำเป็น การลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ และการมุ่งใจด้วยการให้รางวัลตอบแทน เป็นต้น นอกเหนือจากการที่ภาครัฐได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจเข้ามารับสัมปทานจากภาครัฐ เช่น ให้สัมปทานโทรศัพท์มือถือ การขนส่ง เหล้า บุหรี่ อย่างไรก็ตาม ภาครัฐก็ได้นำประโยชน์ให้แก่สาธารณะหรือประชาชนได้เช่นกัน เช่น จัดโครงการคืนกำไรให้สังคมด้วยการลดราคาสินค้า ขยายสินค้าราคาถูก หรือการบริจาคเงินช่วยเหลือสังคม

การบริหาร บางครั้งเรียกว่า การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใดๆ ของหน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ (ถ้าเป็นหน่วยงานภาคเอกชน หมายถึงของหน่วยงาน และ/หรือ บุคคล) ที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของและหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่างๆ เช่น (๑) การบริหารนโยบาย (Policy) (๒) การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority) (๓) การบริหารคุณธรรม (Morality) (๔) การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society) (๕) การวางแผน (Planning) (๖) การจัดองค์การ (Organizing) (๗) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Staffing) (๘) การอำนวยการ (Directing) (๙) การประสานงาน (Coordinating) (๑๐) การรายงาน (Reporting) และ (๑๑) การงบประมาณ (Budgeting) เช่นนี้ เป็นการนำ “กระบวนการบริหาร” หรือ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า แพมส์-โพสคอร์บ (PAMS-POSDCoRB) แต่ละตัวมาเป็นแนวทางในการให้ความหมายพร้อมกันนี้ อาจให้ความหมายได้อีกว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใด ๆ ของ

หน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับ คน สิ่งของ และหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่างๆ เช่น (๑) การบริหารคน (Man) (๒) การบริหารเงิน (Money) (๓) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) (๔) การบริหารงานทั่วไป (Management) (๕) การบริหารการให้บริการประชาชน (Market) (๖) การบริหารคุณธรรม (Morality) (๗) การบริหารข้อมูลข่าวสาร (Message) (๘) การบริหารเวลา (Minute) และ (๙) และการบริหารการวัดผล (Measurement) เช่นนี้ เป็นการนำ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า ๔M แต่ละตัวมาเป็นแนวทางในการให้ความหมายการให้ความหมายทั้ง ๒ ตัวอย่างที่ผ่านมานี้ เป็นการนำหลักวิชาการด้านการบริหาร คือ “กระบวนการบริหาร” และ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” มาใช้เป็นแนวทางหรือกรอบแนวคิดในการให้ความหมายซึ่งน่าจะมีส่วนทำให้การให้ความหมายคำว่า การบริหารเช่นนี้ครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหาร ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย เป็นวิชาการ และมีกรอบแนวคิดด้วย นอกจาก ๒ ตัวอย่างนี้แล้ว ยังอาจนำปัจจัยอื่นมาใช้เป็นแนวทางในการให้ความหมายได้อีก เป็นต้นว่า ๓M ซึ่งประกอบด้วย การบริหารคน (Man) การบริหารเงิน (Money) และการบริหารงานทั่วไป (Management) และ ๕ ป ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด ประสานงาน และประชาสัมพันธ์

เพื่อช่วยเพิ่มความเข้าใจการบริหารมากขึ้น จึงขอให้ความหมายคำว่า การบริหาร การจัดการ และการบริหารจัดการ มาแสดงไว้ด้วย เช่น

การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรบริหาร (administrative resource) เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (process of administration) เช่น POSDCoRB Model ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมพงศ์ เกษมสิน, ๒๕๑๔, หน้า ๑๓-๑๔)

การบริหาร คือ “งานของหัวหน้าหรือผู้นำที่จะต้องกระทำเพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ ที่มีคนหมู่มากมาอยู่รวมกัน และร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จโดยได้ประสิทธิภาพ กล่าวอย่างง่าย ๆ การบริหารก็คือการทำงานให้งานเสร็จลงได้โดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำให้เสร็จ” (อินสอน บัวเขียว, ๒๕๔๖, หน้า ๕๑)

การบริหารนิยมใช้กับการบริหารราชการ หรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ซึ่งมีศัพท์บัญญัติ ว่า รัฐประศาสนศาสตร์ (public administration) และคำว่า การจัดการ (management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจ เอกชน หรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ สมพงศ์ เกษมสิน ยังให้ความหมายการบริหารไว้ว่า การบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ ดังนี้ ๑) การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์ ๒) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบ ๓) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ๔) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ ๕) การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล ๖) การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล กล่าวคือ ความร่วมมือ (collective mind) จะก่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (group cooperation) อันจะนำไปสู่พลังของกลุ่ม (group effort) ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ๗) การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล ๘) การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ และ ๙) การบริหารไม่มีตัวตน (intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ (สมพงศ์ เกษมสิน, ๒๕๒๓, หน้า ๕-๖.)

“การบริหาร หมายถึงการตั้งใจที่จะกระทำ มีความคิด คำนวณอย่างต่อเนื่อง เพื่อบรรลุเป้าหมายประสงค์ที่ตั้งไว้” (สนธิ์ บางยี่ขัน, ๒๕๔๔, หน้า ๑๕)

การบริหาร มีความหมายว่า เป็นการประสานความพยายามของมนุษย์ (อย่างน้อย ๒ คน) และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดผลตามต้องการ (อนันต์ เกตุวงศ์, ๒๕๒๓, หน้า ๒๗)

การบริหารว่า “เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนโดยอาศัยความร่วมมือใจของสมาชิกในองค์การซึ่งได้ตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการและความมุ่งมั่นด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่ไปด้วย” (พะยอม วงศ์สารศรี, ๒๕๔๐, หน้า ๑๒๕)

การบริหาร หมายถึง ระบบที่ประกอบไปด้วยกระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งทางวัตถุและคนมาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ไพบุลย์ ช่างเรียน, ๒๕๓๒, หน้า ๑๗)

การบริหารว่า “หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุมกำลัง ความพยายามของสมาชิกในองค์การและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้”(สมยศ นาวิการ, ๒๕๒๒, หน้า ๑๘)

การบริหาร คือ ลักษณะที่เป็นกระบวนการโดยหมายถึงกระบวนการนำเอาการตัดสินใจ และนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจหมายถึงเกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (ติน ปรัชญพทุธิ์, ๒๕๓๕, หน้า ๘)

การบริหาร คือ “การใช้คนและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ หรือ ตามแผนงานที่วางไว้” (ธงชัย สันติวงษ์, ๒๕๓๗, หน้า ๒๕)

การบริหารคือเกิดจากธรรมชาติของมนุษย์ที่รวมกันเป็นกลุ่ม หรือที่เรียกว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม(Social Animal) จากการรวมกลุ่มทำให้เกิดความต้องการความสงบเรียบร้อย ต้องการความสุข ประกอบกับมนุษย์มีความต้องการไม่สิ้นสุดและจากการรวมตัวของมนุษย์ทำให้ต่างคนต่างคิดต่างคนต่างทำ ไม่มีความเป็นระเบียบงานก็อยากที่จะสำเร็จ จึงต้องคิดค้นหาวิธี หรือกระบวนการที่ทำให้เกิดความสุข ความสงบเรียบร้อย และจัดให้เป็นระบบ วิธีการเหล่านั้นต่อมาเรียกว่าการบริหาร

๘.บทสรุป

จริยธรรมกับการบริหาร การบริหารคือการจัดการสิ่งต่างๆให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ส่วนคุณธรรมจริยธรรมคือ การคิดดีทำดี หรือการที่คิดดีแล้วต้องปฏิบัติดีด้วย

ในโลกปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะมีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องกับเจริญยิ่งพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการด้านการบริหารยิ่งมีมากขึ้นแต่การบริหารจัดการจะสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ก็ต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี การที่จะมีการบริหารจัดการที่ดีได้ต้องเป็นการบริหารจัดการแบบ ธรรมาภิบาล คือต้องบริหารงานแบบมีจริยธรรม คือจะต้องมีการจัดการที่ดีต้องประพฤติดีและปฏิบัติดีด้วย ไม่ว่าจะอยู่ในสังคมแบบไหน องค์การไหนที่มีการบริหารงานแบบใดก็แล้วแต่ ถ้าเป็นการบริหารงานแบบจริยธรรมคือคิดดีทำดี ก็จะทำให้องค์กรหรือสังคมนั้นๆสามารถพัฒนา และอยู่กันอย่างยั่งยืนเป็นระเบียบ มีความสุข ไม่มีข้อก้ำกัมนกฏเกณฑ์มากมาย โลกทั้งใบก็จะสงบไม่มีความขัดแย้งอย่างในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- วศิน อินทสระ. (๒๕๕๕). พุทธจริยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ธรรมดา, สนพ..
- ประยูร ธมมจิตโต. (๒๕๔๖). พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาวดี ธาราศรีสุทธิ. (๒๕๔๒). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย. รามคำแหง.
- พยอม วงศ์สารศรี. (๒๕๔๕). การบริหารทรัพยากรมนุษย์, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภา
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๔). พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ยุตโต). (๒๕๖๐). กรณิธรรมกาย. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์
- ไพบูลย์ ช่างเรียน . (๒๕๓๒). วัฒนธรรมการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- ธงชัย สันติวงษ์. (๒๕๓๗). ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- ดิน ปรัชญพุทธิ (๒๕๓๕). รัฐประศาสนศาสตร์ เปรียบเทียบ : เครื่องมือในการพัฒนาประเทศ. (พิมพ์ ครั้งที่ ๒).
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัย
- ศุภกานต์ มินเหล่า. (๒๕๕๓). แนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองท้องถิ่น : ศึกษา
เฉพาะกรณี ตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต :
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สนธิ์ บางยี่ขัน. (๒๕๔๔). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมพงศ์ เกษมสิน. (๒๕๒๓). การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมยศ นาวิการ. (๒๕๔๔). การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง, (ม.ป.ป.). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มิตรภาพ การพิมพ์และสตีวดีโอ.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (๒๕๒๓). การบริหารการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อินสอน บัวเขียว. (๒๕๔๖). สารสำคัญการบริหารชุมชน. กรุงเทพมหานคร : พิราบสำนักพิมพ์.